

UPDATE

2013

Održiva hidroenergija u Dinarskom luku

Broj 6 / Novembar 2013

Fresh water

JAVA VJETRENICA, POPOVO POLJE, BOSNA I HERCEGOVINA. © ANDRIJA VRDOLJAK / WWF - CANON

WWF-ov bilten Održiva hidroenergija u Dinarskom luku namijenjen je informiranju o najnovijim zbivanjima u WWF-ovom projektu Inicijativa za održivu hidroenergiju u Dinarskom luku (DASHI), kao i izvještavanju o novostima s područja hidroenergije i slatkovodnih ekosustava u široj regiji. Cilj projekta DASHI, koji je WWF Mediteranski program pokrenuo 2011. godine, je smanjenje negativnih utjecaja novih hidro-energetskih projekata te promicanje dobrih praksi u regiji Dinarskog luka. Projekt se fokusira na zaštitu najdragocjenijih slatkovodnih ekosustava u regiji, posebice Ramsarskih močvara kao što su Livanjsko polje i Hutovo blato u Bosni i Hercegovini (BiH) te Skadarsko jezero, u međugrađenom području Albanije i Crne Gore.

VIJESTI IZ REGIJE...

DASHI press trip za dopisnike stranih medija

U početku septembra WWF je organizirao press trip za medije pod naslovom: „Slatkovodni biseri Dinarskog luka u sjeni hidroenergetskog razvoja“. Stručni izlet bio je namijenjen međunarodnim medijima i dopisništвima iz naše regije i obuhvaćao je deltu Neretve u Hrvatskoj, Park prirode Hutovo blato u Bosni i Hercegovini, te rijeku Moraču i Skadarsko jezero u Crnoj Gori. Učestvovali su novinari iz National Geographica i AFP-a (Francuska), dok su dopisnici ANSA (Italija) i Anadolia (Turska) objavili priloge na temelju materijala WWF. Pored objava širom svijeta, od Amerike do Australije, prilozi su objavljeni i u medijima svih zemalja Dinarskog luka, stvarajući dodatni pritisak na domaće donosioce odluka da revidiraju svoje planove razvoja destruktivnih hidroenergetskih projekata.

Za više informacija: Bojan Stojanović, bstojanovic@wwfmedpo.org

Izrađeni prvi nacrti karata ekološki najvrjednijih riječnih ekosustava u Dinarskom luku

WWF je u suradnji sa neovisnim stručnjacima i državnim institucijama iz cijele regije izradio prve nacrte karata ekološki najvrjednijih riječnih ekosustava u Dinarskom luku. U sljedećim mjesecima slijede konsultacije sa institucijama za očuvanje prirode iz Hrvatske, BiH, Crne Gore i Albanije, kako bi provjerili primjerenost metodologije i prve prijedloge nacionalnih karata. Proces bi trebao završiti do kraja godine kad će WWF izdati pojedine nacionalne karte te zajedničku publikaciju u kojoj će predstaviti neke od tih iznimnih riječnih ekosustava.

Za više informacija: Irma Popović Dujmović, ipopovic@wwfmedpo.org

Međunarodni okrugli stol o vodi i energetici u jugoistočnoj Europi

Ovaj tjedan WWF je sudjelovao na međunarodnom okruglom stolu o vodi i energetici u jugoistočnoj Europi. Okrugli stol koji je u Sarajevu organiziralo Vijeće za regionalnu suradnju okupio je praktičare i donositelje odluka iz vodnog gospodarstva i hidroenergetike od Slovenije do Albanije kako bi razgovarali o mogućim područjima suradnje u cilju ostvarivanja vodne i energetske sigurnosti u prekograničnim slivovima. Jian Hua Meng i Angela Klauschen iz WWF-a bili su jedni od glavnih govornika i moderatori posebne radionice o energiji i okolišu. WWF je iskoristio ovu priliku da predstavi ključna načela održive hidroenergije širokom rasponu dionika na području voda i medijima prisutnim na događaju.

Za više informacija: [Angela Klauschen, aklauschen@wwfmedpo.org](mailto:Angela.Klauschen@wwfmedpo.org)

...I SA TERENA

BOSNA I HERCEGOVINA Hutovo Blato

Apel za Neretvu: nevladine udruge i gradonačelnici iz BiH i RH protiv projekta Gornji horizonti

U septembru partnerske udruge WWF-a Eko-Most iz Mostara (BiH) i Modro-Zelena iz Metkovića (Hrvatska) pokrenule su inicijativu „Apel za Neretvu“. Apel poziva na očuvanje rijeke Neretve, njezinih pritoka i delte, u svjetlu projekta „Gornji horizonti“ i ukazuje na ozbiljnu zabrinutost zbog utjecaja projekta na cijeli sлив rijeke Neretve u BiH i Hrvatskoj. Prvi potpisnici apela su gradonačelnik Čapljine (g. Smiljan Vidić) u BiH i gradonačelnik Metkovića (g. Božo Petrov) u Hrvatskoj, predstavljajući lokalne zajednice koje će najviše osjetiti utjecaje planiranih hidroenergetskih projekata uzvodno. 28.9. organizirali su i konferenciju u Mostaru na kojoj su predstavili apel široj javnosti i drugim predstavnicima civilnog društva iz BiH i Hrvatske.

Za više informacija: [Bojan Stojanović, bstojanovic@wwfmedpo.org](mailto:Bojan.Stojanovic@wwfmedpo.org)

Livanjsko Polje

Izložba fotografija "Voda polju život znači"

WWF i Centar mladih Livno organizirali su u sarajevskoj galeriji Blackbox izložbu fotografija „Voda polju život znači“. Izložba je posvećena fenomenu plavljenja krških polja, njihovoј visokoj biološkoj vrijednosti, i brojnim pritiscima s kojima se suočavaju, posebno promjenama hidrološkog režima. Fokus izložbe je bio na Livanjskom polju, najvećem krškom polju u Dinarskom luku koje nudi dom više desetaka ugroženih vrsta a igra i vrlo važnu ulogu u životu lokalnih ljudi. Zato WWF poziva na holistički pristup pri planiranju i izgradnji infrastrukture u tom vrlo osjetljivom području. Izložbu je otvorio savjetnik federalnog ministra za okoliš g. Josip Dolušić a WWF je za tu priliku objavio i posebnu publikaciju o krškim poljima, koja je podijeljena posjetiocima izložbe.

Za više informacija: [Mato Gotovac, mgotovac@wwfmedpo.org](mailto:Mato.Gotovac@wwfmedpo.org)

CRNA GORA

Metodologija o ekološkom protoku uključena u novi prijedlog Zakona o vodama

Nakon dvije godine znanstvenog rada i lobiranja od strane WWF-a i Green Home u Crnoj Gori, predložen je novi prijedlog Zakona o vodama. Zakon uvodi novi pojam „ekološki prihvatljivih protoka“ i metodologiju njegovog određivanja koji mijenja trenutnu metodologiju „zajamčenog minimalnog protoka“. Predložena metodologija uzima u obzir i sezonske varijacije i poplavne valove i time puno više odgovara stvarnim potrebama riječnih ekosustava nego „minimalni protok“. Ovo postignuće predstavlja jedan od najvažnijih rezultata DASHI projekta u Crnoj Gori.

Za više informacija : natasa.kovacevic@greenhome.co.me

Stečaj KAP-a i Energetska strategija do 2030

Poslije službenog stečaja Kombinata Aluminija Podgorica (KAP), najvećeg potrošača struje u Crnoj Gori, organizacije MANS i Green Home još su jedanput podsjetile Vladu Crne Gore da se nacrt Energetske strategije do 2030. zasniva na proizvoljnim projekcijama koje nemaju realne osnove. U javnost je došla i informacija da Elektroprivreda (EPCG) tokom novembra i decembra prošle godine nije uvezla ni kilovat struje, a prema nacrtu strategije deficit električne energije je jedan od ključnih razloga za izgradnju novih energetskih postrojenja u Crnoj Gori. NVO zato traže reviziju Energetske strategije koja će se zasnivati na realnim projekcijama i potrebama društva u Crnoj Gori.

Za više informacija: Nataša Kovačević, natasa.kovacevic@greenhome.co.me

Hrvatska

Dani Neretve

Sredinom oktobra WWF je sudjelovao u manifestaciji „Dani Neretve“, koja se već nekoliko godina odvija u Zagrebu s ciljem podizanja svijesti o važnosti i bogatstvu delte Neretve u Hrvatskoj. Budući da je poljoprivredna proizvodnja u delti ugrožena od strane projekta „Gornji horizonti“, WWF je sudjelovao u dogadaju sa štandom na kojem smo na velikoj karti prikazali mnoštvo postojećih i planiranih hidroelektrana u slivu Neretve. Posjetitelji su mogli uzeti i WWF publikacije o Neretvi i hidroenergiji te pogledati neke od najistaknutijih prizora iz regije na maloj izložbi fotografija. Štand je posjetilo više od 1000 ljudi, a imali smo i priliku susresti se i razgovarati o pitanju razvoja hidroenergije s gradonačelnicima iz regije i predstavnicima nacionalnih institucija.

Za više informacija: Irma Popović Dujmović, ipopovic@wwfmedpo.org

Radionica o budućem financiranju zaštite prirode u Hrvatskoj

WWF i hrvatsko Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, u suradnji s Europskom komisijom, organizirali su sastanak o budućem financiranju zaštite prirode u Hrvatskoj. Cilj radionice je bilo pružiti informacije i početi međusektorsku raspravu s institucijama nadležnim za razne fondove i programe EU. Sadašnja reforma proračuna EU za razdoblje 2014-2020 pruža priliku za poboljšanje financiranja zaštićenih područja u Hrvatskoj i cilj ovog projekta je pružiti podršku kod razmatranja mogućnosti financiranja mreže Natura 2000 iz različitih fondova EU. Radionicu je vodio jedan od vodećih stručnjaka za mrežu Natura 2000, Peter Torkler iz Njemačke.

Za više informacija: Andrea Štefan, astefan@wwfmedpo.org

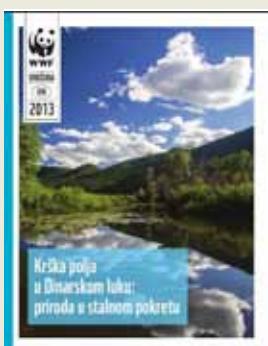
U TIJEKU

EBRD pokreće fond za održivu energiju od 75 milijuna EUR za zemlje Zapadnog Balkana

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) pokrenula je poseban fond za financiranje održive energije u zemljama Zapadnog Balkana u iznosu 75 milijuna EUR (WeBSEFF II). Cilj fonda je poboljšanje energetske opskrbe u ciljnim zemljama te povećati ulaganje u energetsku učinkovitost i obnovljive izvore energije. WeBSEFF II je podržan sa 11.500.000 EUR bespovratnih sredstava osiguranih od strane Europske unije za tehničku suradnju i investicijske poticaje za ulagače, koji će imati koristi i od savjetovanja i besplatnih energetskih pregleda. Program obuhvaća Albaniju, BiH, Hrvatsku, Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju. Prijaviti se mogu privatne tvrtke, javne energetske tvrtke, općine i vlasnici javnih zgrada.

Više na: <http://bit.ly/1cQlrar>

NOVE PUBLIKACIJE

Krška polja u Dinarskom luku: priroda u stalnom pokretu

Različite vrste karbonatnih stijena (vapnenci, dolomiti, gips, soli itd.) pokrivaju oko četvrtinu površine planeta Zemlje. Zajedničko ime koje se koristi za njih u cijelom svijetu je krš, kras ili karst (eng. karst) i potječe od slavenskih naroda koji obitavaju na području Dinarskog krša. Uloga Dinarskog krša u izučavanju i objašnjavanju svjetskih krških fenomena je velika jer su prve detaljne znanstvene studije krša u svijetu, kao i prve teorije o cirkulaciji vode u prostorima krša, razvijene upravo u Dinarskom kršu krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

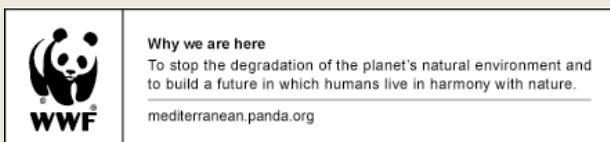
Izvješće je dostupno na: <http://bit.ly/HLbz9X>

JESTE LI ZNALI...?

Projekt DASHI završava, ali rad na održivoj hidroenergiji se nastavlja

Krajem mjeseca završava WWF-ov projekt DASHI, čiji dio je i ovaj newsletter. Naravno, borba za očuvanje naših najvrjednijih slatkovodnih ekosustava se nastavlja, i rezultati koje je WWF postigao u posljednje tri godine na promociji održive hidroenergije nude dobru osnovu za nastavak rada. Ključni donosioci odluka u regiji upoznati su sa osnovnim principima održive hidroenergije i stavom WWF-a, da treba preostala slatkovodna staništa u Dinarskom luku zaštiti od daljne degradacije. WWF će nastaviti rad na promociji i uvažavanju principa održive hidroenergije u regiji kroz sljedeću fazu projekta DASHI, čijem početku se nadamo uskoro.

Više informacija o projektu Inicijativa za održivu hidroenergiju u Dinarskom luku možete naći <http://bit.ly/UUgdnS>

Ako više ne želite primati bilten, pošaljite e-mail na bstojanovic@wwfmedpo.org sa „UNSUBSCRIBE“ u polju za predmet.